ROK XII

# WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 12

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 CZERWCA 1937 ROKU

## „WYTWÓRCZOŚĆ CHEMICZNA W POLSCE"

Przed paru dniami ukazała się, zainicjowana przed rokiem i opracowana przez Związek Przemysłu Chemicznego (dla upamiętnienia 15-lecia istnienia „Związku"), książka — o charakterze informacyjno-propagandowym p. t. „Wytwórczość Chemiczna w Polsce"[1]).

W myśl założenia inicjatorów — wydawnictwo to ma za zadanie zobrazowanie całokształtu wytwórczości chemicznej, propagandę i popularyzowanie krajowych produktów chemicznych, wreszcie nie mniej ważny cel: wykazanie dużych i wszechstronnych możliwości dalszego rozwoju naszego przemysłu chemicznego.

Książka podzielona jest na szereg rozdziałów, poświęconych różnym gałęziom przemysłu chemicznego. Obok zestawienia przeszło 2000 produktów chemicznych, artykułów pokrewnych, minerałów oraz surowców niezbędnych dla produkcji chemicznej, daje wykaz ok. 800 fabryk, wytwórni, laboratoriów chemicznych (z pominięciem mniejszych warsztatów o charakterze techno-chemicznym i chałupniczym) oraz szereg adresów polskich wytwórców maszyn, urządzeń, materiałów, przyrządów stosowanych w przemyśle chemicznym i laboratoriach.

Nie ograniczając się do uszeregowania i uporządkowania informacji nadesłanych „Związkowi" przez firmy, starano się uwidocznić wszelkie braki produkcji krajowej i możliwości jej rozwoju. Już samo porównanie zestawienia produkowanych w kraju artykułów oraz eksploatowanych surowców, z często publikowanymi statystykami, informującymi o importowanych produktach — nasuwać będzie szereg refleksji o niewykorzystanych możliwościach naszego przemysłu chemicznego, oraz może dać odpowiedź niejednemu producentowi na pytanie, w jakim kierunku należało by rozszerzyć i ulepszać produkcję. W tym samym celu umieszczone zostały informacje, dotyczące zastosowania poszczególnych artykułów.

Wydawnictwo „Wytwórczość Chemiczna w Polsce" obejmuje zasadniczo 3 działy. Pierwszy poświęcony jest informacjom, dotyczącym właściwemu źródłu wytwórczości chemicznej: surowcom, a więc przede wszystkim bogactwom naturalnym przy czym uwypuklono możliwości eksploatowania złóż niewykorzystanych dotąd, oraz niegdyś eksploatowanych, a dziś zaniechanych. Dalsze informacje dotyczą surowców pochodzenia roślinnego, ze specjalnym rozwinięciem zagadnienia produkcji i zastosowania roślin lekarskich i przemysłowych, które stają się obecnie coraz poważniejszą gałęzią wytwórczości rolnej. Wreszcie — poświęcono jeden z rozdziałów surowcom pochodzenia zwierzęcego, będącym podstawą wielu gałęzi wytwórczości chemicznej, u nas jednak należycie nie wykorzystanym, zarówno z powodu braku inicjatywy ze strony wytwórców, jak i słabego uświadomienia szerokich mas ludności.

Najistotniejsza część książki obejmuje wiadomości, dotyczące całokształtu polskiej produkcji chemicznej. Jak już wspomnieliśmy — nie ograniczano się jedynie do tabelarycznego wyliczenia wszelkich w kraju produkowanych artykułów chemicznych, lecz podano (w miarę możności i potrzeby) również ich zwięzłą charakterystykę, zastosowanie oraz zestawienie producentów poszczególnych artykułów.

W końcu luźno związany pod względem treści z pozostałymi działami wydawnictwa, lecz mający z nimi wspólny cel — propagandę krajowej wytwórczości: to rozdział informujący o krajowych producentach maszyn, urządzeń, materiałów szklanych, porcelanowych, metalowych, niezbędnych dla przemysłu chemicznego i laboratoriów.

Gromadzenie odpowiedniego materiału nie było łatwe. Już samo ustalenie, jakie działy wytwórczości zaliczyć trzeba do przemysłu chemicznego budziło szereg wątpliwości, dalsze trudności wynikały z braku wyczerpujących i aktualnych ksiąg adresowych oraz ciągłych zmian zakresu produkcji.

Związek Przemysłu Chemicznego oddaje dziełko do rąk czytelników z nadzieją, że intencje Komitetu Redakcyjnego zostaną należycie zrozumiane, a zadania książki — spełnione.

[1]) „Wytwórczość Chemiczna w Polsce". Wydano nakładem Związku Przemysłu Chemicznego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, 1937.

## TRAKTAT POLSKO-FRANCUSKI

Po pięciomiesięcznych prawie rokowaniach podpisany został w Paryżu nowy traktat handlowy polsko-francuski, regulujący całokształt stosunków gospodarczych między Polską a Francją. Podpisania traktatu dokonał ze strony polskiej Pan Minister Przemysłu i Handlu, który specjalnie w tym celu udał się do Paryża, dając wyraz przekonaniu, iż nowe układy stwarzają odmienne od dotychczasowych a lepsze podstawy do regulowania wzajemnych stosunków handlowych.

Dotychczasowy bowiem stan rzeczy, polegający na prolongowaniu z kwartału na kwartał, a później z miesiąca na miesiąc prowizoriów handlowych—pozostawiał wiele do życzenia z punktu widzenia zarówno polskiego eksportera, jak polskiego importera. W szczególnie trudnej sytuacji był przemysł, zmuszony do przywożenia z Francji surowców, materiałów pomocniczych i środków produkcji; niskie jedno-miesięczne kontyngenty przywozowe nie odpowiadały często potrzebom życia.

Obecnie podpisane układy dają szersze ramy obrotu towarowego, respektując przy tym zasadniczą tezę we wzajemnej wymianie towarowej aktywnego dla Polski salda bilansu handlowego. Mianowicie, wartość francuskiego importu do Polski wynosić ma 80% wartości polskiego eksportu do Francji. Zasada ta — zgodna z interesem obu stron — ma na celu otrzymanie nadwyżek bilansu handlowego, które służyć mają na pokrycie zobowiązań polskich wynikających z innych stosunków gospodarczych, niż towarowe. Jeśli przeto chodzi o wysokości kontyngentów towarowych, to ustalane są one cokwartalnie — w wyniku narad stałej komisji polsko-francuskiej, która po zbadaniu wysokości wzajemnych obrotów towarowych uruchamia wyższe lub niższe kontyngenty, zależnie od rezultatów obrotu towarowego w zamkniętym okresie kwartalnym. Niezależnie więc od stałych kontyngentów przywozowych na towary francuskie, w wartości efektywnego przywozu w odpowiednim okresie r. 1936, uruchomione być mogą kontyngenty dodatkowe, w ramach opracowanych list.

Podpisane w maju r. b. umowy regulują całokształt stosunków handlowych polsko-francuskich. Obok więc właściwego układu handlowego i układu kontyngentowego, zawarte zostały umowy płatnicza, turystyczna, osiedleńcza, morska i t. d.

Niewątpliwie zespół tych układów daje podstawy do wzmożonej obustronnej wymiany towarowej — co było zasadniczym celem obu układających się stron.

## INFORMACJE EKSPORTOWE

Wobec wyczerpania poprzedniego nakładu Związek przystąpił do opracowania nowego wydania „Informatora Eksportowego Polskiego Przemysłu Chemicznego". Przedsiębiorstwa należące do Związku, które wywożą zagranicę produkty chemiczne otrzymały listowne zapytanie w sprawie redakcji informacji dotyczącej ich produktów. Gdyby którekolwiek przedsiębiorstwo *zostało pominięte* — proszone jest o skomunikowanie się ze Związkiem. Zamknięcie redakcji wydawnictwa nastąpi 25 bm.

Zanotowane zostały następujące zmiany przepisów celnych i reglamentacyjnych (Nr Nr 16 i 17 „Informatora Eksportowego"):

*Austria.* Zakaz wywozu odpadków kauczukowych.

*Chiny.* Podwyższenie wartości wymiarowej przywożonych towarów przy opłacie ceł ad valorem.

*Niemcy.* Podwyższenie ceł na wyroby kauczukowe.

*Rumunia.* Podwyższenie opłat kontygentowych przy przywozie obuwia gumowego, salmiaku i soli glauberskiej.

*W. Brytania.* Ogłoszenie szczegółowych przepisów w sprawie próbek handlowych i komiwojażerów.

## WŚRÓD WYDAWNICTW

Wobec wyczerpania I-go nakładu wydawnictwa „Metody i Technika Nowoczesnej Organizacji Sprzedaży", pracy p. M. Kasińskiego, doradcy organizacyjnego Instytutu Naukowego Organizacji i Kierownictwa — Instytut przystępuje do II-go wydania tej pracy, obejmującej całokształt zagadnień i zastosowań praktycznych racjonalnego systemu sprzedaży.

Praca p. M. Kasińskiego pomyślana jest jako wyczerpujący poradnik dla kierowników i organizatorów sprzedaży. Napisana przez wybitnego znawcę, który w ciągu długoletniej praktyki opracował szereg oryginalnych i całkowicie przystosowanych do naszych warunków gospodarczych metod organizacji i kierownictwa sprzedaży podaje wyłącznie wskazówki konkretne, ilustrowane licznymi przykładami, wzorami i szematami.

Nowe wydanie, które ukaże się w 6-ciu zeszytach nie zostanie wypuszczone na rynek księgarski lecz będzie dostarczone jedynie subskrybentom i prenumeratorom.

Cena substrypcyjna za całość wydawnictwa wynosi zł. 30, płatnych przy zamówieniu; cena wydawnictwa w prenumeracie zł. 36, płatnych w ratach miesięcznych po 6 zł. Zamówienia należy kierować do Instytutu Naukowej Organizacji i Kierownictwa, Warszawa, Mokotowska 53, konto czekowe P. K. O. Nr 11,811.

Cenne wydawnictwo Instytutu powinno się znaleźć w rękach wszystkich kierowników sprzedaży przedsiębiorstw polskich.





## KRONIKA

Dnia 5 czerwca rb. do wiernych rąk Związku wpłynęło „pismo zapieczętowane" pod nazwą „Kotonizacja" złożone przez pp. inż. Edwarda Kindermana i inż. Kazimierza Popielawskiego.

---

W dniu 11 czerwca rb. odbyło się posiedzenie organizacyjne Grupy Fabryk Chemicznego Przerobu Drewna Związku, do której należy siedem zakładów destylacji drewna iglastego i liściastego. Przewodniczącym Grupy obrany został płk. inż. K. Moniuszko, sekretarzem zaś inż A. Waligóra. Po przemówieniu inauguracyjnem, wygłoszonem w imieniu Zarządu Związku przez p. inż. W. Płusańskiego, Sekcja przystąpiła do obrad nad sprawą należytego przygotowywania surowca do produkcji terpentyny i kalafonii oraz nad sprawą żywicowania drzew w lasach polskich.

---

Kolejne posiedzenie Zarządu Związku odbędzie się w dniu 24 czerwca rb. o godzinie 17-ej

---

Prace przygotowawcze do rewizji ustawodawstwa patentowego polskiego scentralizowane są w specjalnej Komisji przy Stowarzyszeniu Elektryków Polskich. (patrz Nr 9 „Wiadomości" Kronika).

Związek Przemysłu Chemicznego, opracował i przesłał Komisji tej swoje wnioski, oparte na wyniku obrad Komisji Patentowej Związku.

---

W dniach 21 — 23 czerwca rb. odbędzie się w Grudziądzu XIX Zjazd Gazowników, wodociągowców i Techników sanitarnych Polskich, organizowany przez Polskie Zrzeszenie Gazowników, Wodociągowców i Techników Sanitarnych oraz przez Związek Gospodarczy Gazowni i Zakładów Wodociągowych przy współudziale Polskiego Komitetu Techniki Sanitarnej i Higieny Miast.

Program Zjazdu, obok obrad plenarnych i sekcyjnych przewiduje zwiedzanie fabryk i zakładów oraz wycieczki do Torunia i Gdyni. Podczas Zjazdu nastąpi otwarcie Wystawy „Gaz, Woda i Technika Sanitarna".

---

Na tegorocznych Targach Gdyńskich, które odbędą się w czasie od 20 czerwca do 4 lipca przedstawiony będzie szerszym kołom społeczeństwa przegląd wzorów opakowań towarów, przeznaczonych na eksport drogą morską.

Pokaz obejmie zarówno detaliczne opakowania towarów z uwzględnieniem wymagań odbiorców zagranicznych jak i wzory opakowań hurtowych, przy bliższych i dalszych transportach morskich. Dział opakowań, organizowany przez Inspektorat Standaryzacyjny Związku Izb Przemysłowo Handlowych w Warszawie, uzupełniony będzie przeglądem produkcji eksportowej szeregu firm krajowych, prowadzących wymianę z rynkami zamorskimi przez Gdynię.

---

Wytwórnia Sprzętu Przeciwgazowego (W. S. P.) w Radomiu nadesłała nam szczegółowy katalog wyrabianego w Wytwórni sprzętu przeciwgazowego przeznaczonego do ochrony pracowników przemysłowych, strażaków i t. p. przed działaniem gazów trujących, dymów i pyłów. Katalog ten, dostarczany na żądanie zainteresowanych wprost przez Wytwórnię obejmuje następujące działy sprzętu przeciwgazowego:

odzież ochronna a w szczególności ubrania ochronne, kaptury rękawice i obuwie,

maski i pochłaniacze różnych typów, przyczym na uwagę zasługuje przystosowanie pochłaniaczy do rozmaitych działów przemysłu,

półmaski, czyli respiratory, chroniące drogi oddechowe przed, pyłem,

okulary, maski izolacyjne, kaptury przeciwgazowe i pochłaniacze schronowe.

Sprzedaż sprzętu, wyrabianego przez Wytwórnię, dokonywa L. O. P. P. w Zarządzie Głównym w Warszawie w okręgach wojewódzkich i powiatowych.

## NOWE ROZPORZĄDZENIA

W „Dzienniku Ustaw" Nr 40 z dnia 1 czerwca rb. pod poz. 314 — 321 ogłoszony został szereg rozporządzeń wykonawczych Ministra Opieki Społecznej, dotyczących wykonania Ustawy z dn. 14.IV. 1937 o układach zbiorowych pracy.

---

W „Dzienniku Ustaw" Nr 42 z dnia 9 czerwca pod poz. 336 ogłoszone zostało Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu o czynnościach rozrachunkowych związanych z obrotem towarowym polsko-włoskim.

---

W „Monitorze" Nr 127 z dnia 7 czerwca pod poz. 201 ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu C 15 w sprawie uzupełnienia wykazu środków leczniczych dozwolonych do przywozu na podstawie zaświadczeń władz administracyjnych.

---

## ECHA

* PP. Inż. Leopold Szefer, Inż. Saul Trocki i Inż. Tadeusz Zamoyski mianowani zostali członkami Państwowej Rady Komunikacyjnej na okres 1937 — 1940.

Obwieszczenie obejmujące powyższe nominacje ukazało się w Nrze 129 „Monitora Polskiego".

## CENY NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW CHEMICZNYCH W/G NOTOWAŃ DOMU HANDLOWEGO B. NEUFELD, WARSZAWA, Leszno 54.

| | Cena w zł. za 100 kg. |
|---|---|
| Aceton | 350.— |
| Ałun chromowy | 80.— |
| Ałun krystaliczny | 53.— |
| Ałun mielony | 53.— |
| Antichlor kryst. | 41.— |
| Antimonium crud. w kawałkach | 160.— |
| Antimonium crud. w proszku | 190.— |
| Asfalt Gilsonit | 85.— |
| Azotan baru | 185.— |
| Barwniki anilinowe — ceny i katalogi na żądanie | |
| Błękit Milori i Paryski | 650.— |
| Biel cynkowa | 88.— |
| Biel ołowiana | 160.— |
| Boraks kryst. | 85.— |
| Boraks w proszku | 87.— |
| Boran manganu | 340.— |
| Braunsztyn | 80.— |
| Chlorek baru | 75.— |
| Chlorek cynku w proszku 98/100% | 120.— |
| Chlorek wapna | 40.— |
| Dwuchromian potasu | 190.— |
| Dwuchromian sodu | 165.— |
| Dwusiarczyn sodu bezwodny 60/62% | 45.— |
| Fenol | 310.— |
| Fosforan sodu trójzasadowy | 90.— |
| Fosfór czerwony | 650 — |
| Glejta angielska w proszku | 160.— |
| Glin metaliczny w proszku | 550.— |
| Grafit angielski w łuskach | 130.— |
| Grafit angielski w proszku 95/97% | 130.— |
| Hydrosulfit | 280.— |
| Kalafonia | 72.50 |
| Kamfora w taflach | 725.— |
| Klej kostny | 150.— |
| Klej skórny | 185.— |
| Kaolina w kaw. i w proszku | 41.— |
| Kreda chem. czysta | 52.— |
| Kwas borny | 185.— |
| Kwas szczawiowy | 150.— |
| Litopon 30% | 82.— |
| Minia ołowiana | 130.— |
| Minia żelazowa min. 90% | 80.— |
| Nadboran sodowy | 390.— |
| Nadmanganian potasu | 300.— |
| Nitrobenzol | 450.— |
| Octan kobaltu | 1200.— |
| Octan ołowiu | 165.— |
| Oleina | 200.— |
| Olej rycynowy med. | 230.— |
| Pumeks w kawałkach | 60.— |
| Pumeks w proszku | 40.— |
| Sadza ameryk. Carbon-black marki Witco — ceny konwencyjne. | |
| Salmiak mielony | 115.— |
| Salmiak w kaw. subl. | 200.— |
| Siarczan kobaltu | 750.— |
| Siarczan magnezu | 20.— |
| Siarczan miedzi | 84.— |
| Siarczan żelazowy | 15.— |
| Siarka mielona | 35.— |
| Siarka w laskach | 35.— |
| Talcum 000 | 19.— |
| Talcum 00000 | 26.— |
| Talcum 000000 | 29.— |
| Tanina 92% | 750.— |
| Tlenek kobaltu 76% | 2000.— |
| Węglan magnezu w cegiełkach | 230.— |
| Węglan magnezu w proszku | 125.— |
| Węgiel aktywowany odbarwiający do olejów | 160.— |
| Ziemia okrzemkowa | 35.— |
| Żelazocjanek potasowy | 330.— |
| Żelazocjanek sodowy | 250.— |

Ceny powyższe są cenami hurtowymi i należy rozumieć je za 100 kg. loco skład Warszawa wraz z opakowaniem.



Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14.

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11.